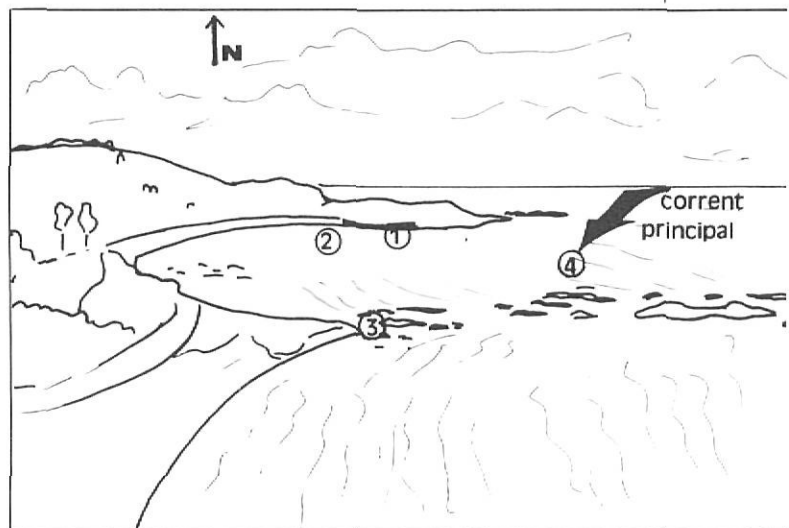

FOTOGRAFIES: EQUIP ANTONI MIRÓ

La cala Canyelles de Llançà

DELI SAAVEDRA

Durant l'estiu del 1987, un grup d'estudiants de zoologia del Col·legi Universitari de Girona realitzàrem un treball de camp a Cala Canyelles. La finalitat bàsica va ser estudiar la fauna bentònica i la seva distribució a l'esmentada platja.

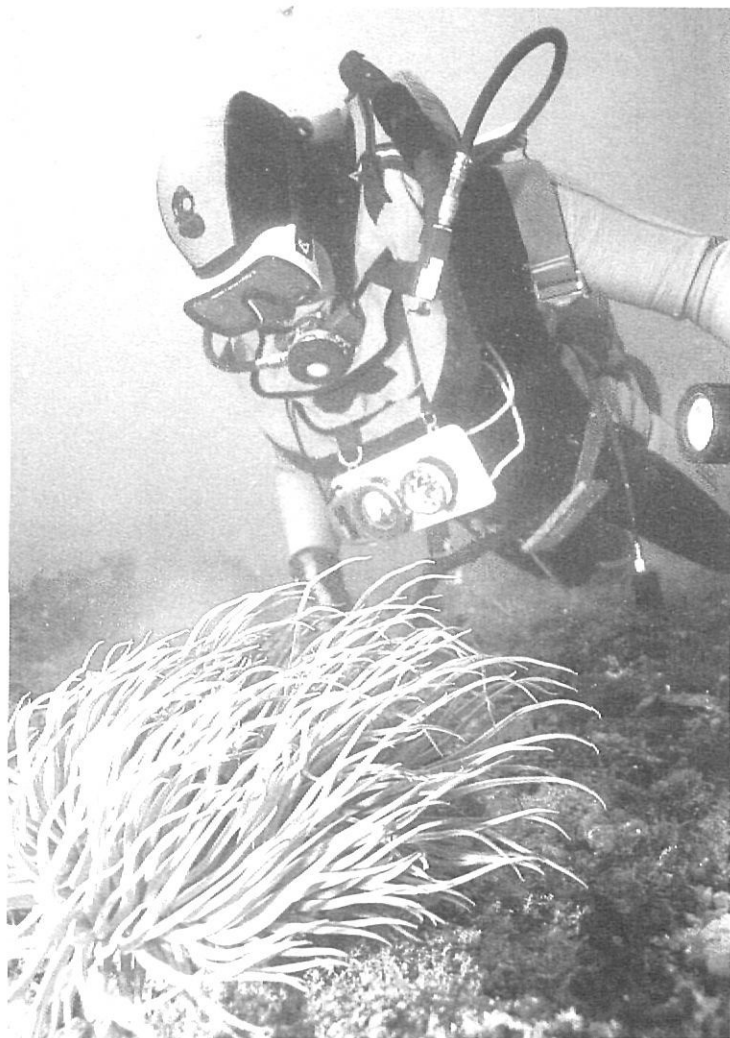
Cala Canyelles es troba situada dins el terme municipal de Llançà, al sud de Cap Ras. Com es pot apreciar a la figura, vam dividir-la en 4 zones que presentaven certes diferències quant a temperatura de l'aigua, corrent i substrat. A les zones 1, 2 i 3 es recollien mostres fins a 1,5 metres de fondària, mentre que a la zona 4 es mostrejà fins als 12 metres.

Les zones 1 i 3 corresponen a indrets rocosos, l'un al nord de la platja i l'altre al sud. Mentre que la zona 1 es troba arrecerada als vents de tramuntana, la zona 3 es troba molt més exposada a aquests vents i és un lloc molt més batut per les onades.

Aquestes diferències es tradueixen en la separació de dos cnidaris molt comuns: el tomàquet de mar (*Actinia equina*) fou localitzat només a la zona batuda, mentre que l'anèmona (*Anemonia sulcata*), fou trobada als llocs calms. Els tentacles d'aquesta darrera espècie —anomenats popularment fideus— són més llargs i en un indret molt batut es trencarien en colpejar contra les roques. D'aquí ve la preferència de l'anèmona per les zones fondes o bé d'aigües calmades.

Vam observar també una preferència de mol·lusc *Melaraphe neritoides* per la zona més batuda. Aquest cargol és un dels organismes marins que es troben a l'estatge supralitoral. Altres mol·luscs com les gibules (*Gibbula sp.*), les pallarides (*Patella sp.*) els trobem a les dues zones.

Les algues que creixen sobre aquestes roques van resultar ésser els llocs amb més densitat d'organismes. Concretament, als gèneres *Halopteris*, *Cystoseria* i *Corallina*, vam trobar quantitats ingents de petits amfípodes (petits crustacis comprimits lateralment, exemplificats per *Caprellia acanthifera frandi-*

Anèmone (*Anemonia sulcata*)

mana), mol.luscs (com el cargol *Gourmya rupestris*) i ofinròidens (estrelles de mar de braços llargs i disc central petit representades per *Amphiura chiajei*, *Ophiotrix fragilis* i *Amphipholis squamata*). Cal ressaltar la troballa de gran quantitat d'anèmones (*Anemonia sulcata*) de mida petita entre les algues.

Finalment, en cubetes litorals, entre les roques, comprovarem la presència d'algunes espècies de crancs, com el bernat ermità (*Clibanarius erythropus*), el cranc roquer (*Pachygrapsus marmoratus*) i d'altres (*Porcellana platycheles*, *Pilumnus hirtellus*...).

A les zones 2 i 4 dominen els prats de posidònia. Les mostres de la zona 2 eren de poca fondària (1 metre aproximadament) i, en conjunt, molt properes a la platja. Les aigües en aquest indret tenen una temperatura més elevada ja que la seva situació (vegeu figura), la protegeix dels vents i els corrents.

L'herbei de posidònia de la zona 4 es troba a fondàries compreses entre els 3 i els 12 metres i està situat quasi a l'exterior de la cala, de manera que els corrents en aquesta zona són importants.

No es van trobar diferències significatives entre les dues zones. Algunes espècies com l'esponja *Verongia aerophoba*, l'ascídia *Halocynthia papillosa* i l'estrella verda (*Marthasterias glacialis*) tan sols van ésser localitzades a la zona més profunda, mentre

que el mol.lusc *Gourmya rupestris* només va ésser trobat a la zona propera a la platja.

L'alguer de *Posidonia oceanica* és la comunitat més productiva de la Mediterrània. Tanmateix, en ser una comunitat d'instal·lació recent als fons marins, la majoria dels organismes no s'han adaptat encara a la seva explotació, de manera que són pocs els animals que consumeixen algunes de les seves parts.

La garota de roca (*Paracentrotus lividus*) i la garota lila (*Sphaerechinus granularis*) són els principals consumidors de posidònia. És aquesta la raó de la seva abundància als prats estudiats. No obstant això, hem pogut observar com desapareixien de les zones més superficials els dies de mal temps, dirigint-se a llocs més profunds per a evitar l'embat de les onades. Així, en aquests dies, es fa difícil veure algun exemplar de garota a les zones 1, 2 i 3.

Per a evitar la competència entre ambdues espècies, *Paracentrotus lividus* s'alimenta de les fulles, mentre que *Sphaerechinus granularis* viu a la base de les plantes, consumint els rizomes i les arrels.

Sobre la posidònia viuen infinitat de petits organismes anomenats epífits, que utilitzen les fulles com a substrat. Entre aquests destaquen alguns briozous, esponges, postes de diversos animals, algues i altres.

Certs crancs, com *Pisa muscosa* i *Achaeus*

Palmereta
(*Spirograhis
spallanzani*)

chranchii van ésser trobats en quantitats considerables. Mengen petits trossos de les fulles de *Posidonia* junt amb llurs organismes epífits. A més, queden subjectats a la planta mitjançant unes fortes potes en forma de tenalla.

Altres organismes trobats són els opistobranquis (*Tylodina perversa*) i les estrelles de mar (*Asterina gibbosa* i *Echinaster sepositus*). Aquesta darrera espècie és depredadora i s'alimenta d'esponges.

Una important funció de l'alguer de posidònia és la de filtrar l'aigua que hi passa, dipositant-se entre els rizomes i les arrels multitud de restes orgàniques i inorgàniques procedents dels rius o d'altres estats marins. Als prats estudiats es trobaren, d'una banda, petits anèlids i bivalves que filtren els sediments acumulats. D'altra banda, restes d'organismes pertanyents a altres estats, com cloves de musclo (*Mytilus galloprovincialis*), d'escopinya (*Venus verrucosa*), o d'altres (*Epithonium clathrus*, *Trivia europaea tripunctata*), així com closques del cranc anomenat cabrella (*Maja verrucosa*), opercles de baldufa (*Astraea rugosa*) i esquelets de la garota *Echinocyamus pusillus*. La major part d'aquests organismes foren trobats a la zona 4, a causa segurament del major hidrodinamisme existent a l'exterior de la cala.

Actualment, els prats de posidònia estan en forta

regressió a tota la Mediterrània. Les causes principals són la contaminació de les aigües, la construcció abusiva del litoral i les àncores de les nombrosíssimes embarcacions que a l'estiu atraquen a les platges. Dins aquest panorama, tota acció per protegir els alguers ha d'ésser presa urgentment.

És en aquest sentit que tota la zona de Cala Canyelles-Cap Ras, encara poc afectada per les construccions i amb un fons marí molt ric, hauria d'ésser preservada. La realització d'un itinerari submarí es convertiria en una font de divulgació d'aquests ecosistemes, tant per als escolars de la comarca com per al cada dia més nombrós turisme naturalista.

Deli Saavedra és col·laborador del laboratori de Zoologia del CUG.